

**CIRIL
I
METOD
str. 2**

**PESEM
DRUŽI
LJUDI
str. 3**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 3. junija 1999 ❁ Leto IX, št. 11

Porabski dnevi '99

ČISTA VODA

"Slovenske pesmi bi za nas Slovence takšne mogle biti kak lejpa, čista voda. Takša, stera vó s cürka teče... Na žalost, dosta čiste vodé je že tasteklo, dosta lejpi pesmi smo že pozabili..." piše Francek Mukič v uvodu Porabske pesmarice. Te misli bi leko bile moto letošnji Porabski dnevov.

Vejndrik ranč zavolo toga, naj vse tisto, ka se je pozabili, nazaj naprej pride, so se organizatori tak odlaučili, da na program pozovejo takše pevce pa goslare, steri so eške nej pozabili, kak so inda svejta popejvali ali igrali njine babice, njini dejdeki. Leko ka s tejm volau dajo kakšim mladim tó, ka notstaujijo v te skupine, stere skrb majo na tau, ka smo od starcov erbali. Vej pa na erbijo (dediščino) dobro trbej skrb meti. Če clovek erbijo zgibi, sam sabé tó leko zagibi.

Nej čüda, če so se gledalcom v programi ranč tisti vidli najbole, steri so sami s svojimi fudami pred njé stanili pa z düšov pa tejlav zašpilali pa zapopejvali. Zatok si pa zaslužijo, ka je po imeni napišemo: Frančiška Gutman iz Kokolanjščaka, Tone Sukič iz Boreče pa Lajči Nemeč iz Krplivnika. Med skupinami (ljudske pevke iz Monoštra pa iz Števanovec, trio gimnazijk iz Monoštra, Laci Korpič pa ženski kvartet, Fantje iz Male Nedelje) so najbole ploskali Goslarom iz Pristave pri Ljutomeri, steri so špilali z žagov, pilov, štichlinom, z motikami, z glavnjikom...

Letošnji Porabski dnevi so se

začnili v soboto zvečer, gda je na Verici špilala Gledališka družina Nindrik-indrik. V nedelo smo najprva pejški šli do Čepinec, tau je najbole pasalo tistim, steri so prišli z varašov kak je Somboteu, Mosonmagyaróvár, Budimpešta. Med pešači je bila ga. Ida Močivnik, slovenska veleposlanica v Budimpešti tó. Čakala nas je lejpa krajina, čisti luft pa dober prejkumski golaž, za stero ga sta poskrbela občina Šalovci pa gasilsko društvo Čepinci. Gda smo iz Čepinec nazaj prišli, je nas počakala pihalna godba Društva upokojencev iz M. Sobote. Pri slovenski meši, stero je slúžo domanji župnik Štefan Toth, je spejvo MePZ Avgust Pavel.

Letos sta dobila priznanja (kitüntetés) Za Porabje gospaud Ivan Camplin, steri dugo lejt ojdi mešúvat na Gorenji Senik pa gospaud Karel Dončec, lončar na Verici.

Na konci Porabski dnevov je pa ta "čista voda" malo mautna gratala. Vejpa v varaškom Slovenskom daumi sta goslara tak lepau vogrski igrala, kak če bi vse tisto, ka je slovensko, pozabili na Verici, kak če bi tau nej porabski slovenski dnevi bili. Dapa hibo sta nej samo ta dva goslara naredla, bole organizatori, steri tau notprividjo. Kaj takšoga se ne smej več zgoditi.

Organizatori se zahvaljujejo vsejm, steri so pomagali pri programi, najbole domanjim z vesí, Samoupravi na Verici pa Krajevni skupnosti Čepinci.

M.S.

ŽUNA

Gregor Strniša (1930-1987) je bio slovenski pesnik, šteri je piso drame tó. Pesmi je začno pisati že v gimnaziji. Od 1949 do 1951 je bio v vauzi, gde je sto sam sebe zaničati. V njegovi

Sredi lesa Rdeča kapica sreča hudega volká.

Deklič od straha zamíži.

Jo strah začara, spremeni.

*Les zašumi. Oči odpre:
gozda ni in nje ni več.
Ni deklíč, je črn ptič,
v vasi samih starih hiš.*

*Je koč, kar je imel les dreves,
za vsako par kosmatih ušes.
V vsaki blaga babica,
nobena pa ne odpre vrat.*

Marija Kozar

Koncert pri sv. Ani

Vsako leto meseca maja organizirajo srečanje cerkveni pevski zborov v Boreči pri kapejli svete Ane. Organizator toga srečanja je g. Ciril Kozar iz Martinja. Ne pozabim, gda smo bili prvič, smo zabloudili. Ta kapejla je v lejsi na samem. Lansko leto je še po starom bilou, letos nas je pa že presenetila (meglepett) pot k cerkvi, potem okolica, cerkev, nova mrliška vežica (ravatalozó) in lejpi park. Na kratko povedano, čudovita je zdaj ta lejpa romarska cerkev. Vidi se, da ljudje lepau čuvajo dediščino (örökség). G. župnik Ivan Camplin so povedali, da je ta cerkev zdaj lepša, kak gda je nauva bila. Zato so leko (h)valežni petrovskomi župani, ki je tū pa tam kloncko, da bi vse tū obnovili. Župan so nas prosili, naj povejmo še drugim, naj obišečejo te lejpi park, steri se bo leko imenuvó park sv. Ane. Po koncerti smo na konci vsi vküper zapeli: "Spet kliče nas venčani maj." Rada spejvam, zatok sam se čütíla, da sam v nesbi, ker toliko lejpi Marijini pesmi sam leko čüla na ednom mestí. Zato sam ponosna (büszke) na naš zbor, ka mi tū mamó dosti mladi, ki se v nedelo popodneva pa gdakoli odpovejo drugim zabavam (szórakozás), pa dejo na koncert ali k sv. meši spejvat.

Po koncerti so pevske zборе lepou pogostili. Prva kak smo šli domau, smo šli v cerkev sv. Ane in zapeli več pesmi. ("Povsod Boga, ljubljena Mati, Spet kliče nas venčani maj.") Z bogatimi spomini smo se vrnili domou. Nas so že na drugó leto tū pozvali, naj bi ta tradicija eške tadale živela.

Te pa pevke in pevci vsej tej zborov: Na svidenje za leto dni!

Vera Gašpar

pesmi i dramaj sledik dostakrat srečamo motiv samomora (öngyilkosság).

Strniša je piso igre za radio i pesmi za mlajše (*Kvadrat pa Pika, Potovanje z bršljanom, Jedca Mesca*), v drugi polovici 60. let reči za plesno muziko.

Gregor Strniša je za svoje delo daubo več nagrad. Eno leto prva liki je mrau je daubo **Prešernovo nagrado**.

Najbaušje pesmi so vóдали v knjigaj *Oko*. S te knjig je pesem *Žolna* (žuna):

14. majuša je Društvo upokojencev iz Murske Sobote organiziralo koncert zborovskega petja od Mure do Rabe. V grajski dvorani v Murski Soboti so nas sprejeli z napisom "Pesem ne pozna meja". Tau neprestano leko potrdijo vsi pevci, steri pesmi s svoje domanje krajine z velikim veseljem raznašajo zvón meje. Tak je tūdi MePZ A. Pavel z Gorenjoga Senika, steri je dostakrat pozvan v Slovenijo, v Italijo pa v Avstrijo.

Organizatorji tega koncerta so redno poskrbeli zatau, naj kvalitetni program leko nüdijo domanji lidam. Na koncerti sta sodelovala dva zbora, domanji zbor društva upokojencev, MePZ "Vladimir Močan" pa porabski zbor z Gorenjoga Senika. Obadva zbora sta se pošteno pripravila. Za program sta izbrala takšne pesmi, stere tak vsebinsko kak melodično pozitivno vplivajo na človeka s sterekoli strani meje. Gvušno, ka obadva dirigenta velko brigo mata zatau, naj pevci s

Pesem druží ljudi

svojimi čistimi glasauvi vsebola zadobijo publiko. Tak brodim, steri smo je čüli, smo bili fejs zadovolni.

Program sta popestrila dva mladiva glasbenika, Barbara Grebenar z Dolenjoga Senika je igrala na klarineti, domačin Igor Benko pa na klaviri. Na konci koncerta se je oder napuno s pevci. Dva zbora sta vküper zapojevala pesem Pozimi pa rožice ne cveto z dirigentko Marijo Trifus, Micika v püngradi... pa z dirigentom Francem Zverom. Porabski pa soboški glasauvi so vküper tak lepau zveneli, ka je ške luft zdrgeto.

Predsednik društva upokojencev g. Jože Vild nam je pa s svojim slavnostnim gučom skurok skuze prštólo v oči, gda je poudarjal lepoto pa vrednost petja.

Obadvóma zbora iskreno čestitamo.

Brezi ijskre

MePZ A. Pavel je za dva dni že pa leko išo popejvat prek meje. Pozvani so bili v Bo-

rečo. K tomi so že vcuj navčeni, ka so dostakrat pozvani, tomi se veselijo tū. Nej tak, gda nemajo se s čim odpelati. Takšna kaštiga se je eške nigdar nej zgodila z eno skupinov nej. Leko pa brlanckali z velikim avtobusom kaulek, gda je ta ves vsvküper 15 km-ov od Gorenjoga Senika. Samo, ka se je eden nikak nej sto nutvužgati. Pa kak se je vsigdar gvüšno pa pontoško nutvužgo! Zdjaj je pa nej daubo tisto ijskro, od stere bi se leko zagnau prejk po brgav do Varaša. Žau nam je vsem, steri smo kakoli majčkanó krivi pauleg te ijskre.

Eške sreča, ka se je ijskra vužgala v glavej pevcev. Teško, depa vküp so sprajli telko avtonov, ka so v zadnjój minuti taprišli, kam so se napautili. Baug plati vsakšomi, steri kaj djau zatau.

K.F.

Porabci v Budimpešti z goričkimi plesi

1. majuša je samouprava 18. okrožja (kerület) vküper z manjšinskimi samoupravami v Budimpešti celodnevni kulturni program organizirala. V okrožji žive 10 manjšin, med njimi Slovenci, steri so lansko leto tū ustanovili svojo samoupravu. Predsednik slovenske samouprave je Ferenc Kranjec, podpredsednik Jožef Karba, člani so ške Elizabeta Kranjec, Feri Hanzek pa Eva Terplan.

Organizatorji (szervezők) so vóponücali dobro vremen, kulturni program so meli na prostom, nagnau na več mestaj. V glavnom programu so se notapokazali Poljaki, Grki, Bolgari, Armenci, Nemci pa Slovenci. Iz Porabja je pozvana

bila sakalovska folklorna skupina pa njigvi goslarge Najda, Mirko pa Jure iz Murske Sobote. Sakalovski folkloristi so trifrtale vóre programa dali. Plesali so koreografije od vodje skupine Elizabete Kovač, goričke plese, stere ji je navčila Marija Rituper iz Murske Sobote, vmes so pa še goslarge zašpílali par lejpi prekmurski naut. Ta skupina, stera ške samo tretjo leto dela, že ma takšen program, s sterim se gdekoli leko predstavi. Gda so se na oder (szinpad) postavili, priznam, ka sam fejs ponosna (büszke) bila na nji. Majó lejpo nošo, držijo se kak svejča, pazijo na vsakši stopaj. Plešejo karažno - najbole podje - za dobro

volau poskrbijo goslarge. Istino, ka sam se malo bojala, ka se oder vküper poruší pod njimi, ka se je tak gibu es pa ta, ka se je ške meni vrtilo spodkar na mekoj travi. Goslarge so mislili, ka so na kakšom ringišpili, nej čüda, če je na konci že vsem trejm lagvo bilau.

Člani slovenske samouprave so nam popodneva za lejpi program poskrbeli. Gda smo si s fanjskim obedom napunili želodce, so nam v tau velkom varaši pokazali najbole ijrašnje zidine. Za te prijeten, lejpi den se njim za(h)valim v imeni vsej, steri smo leko gostovali pri njij.

K.F.

OD SLOVENIJE...

Dobro sodelovanje med slovensko policijo in FBI

Generalni direktor ameriškega zveznega preiskovalnega urada (FBI) Louis J. Freeh je po pogovorih v okviru enodnevnega obiska v Sloveniji, torej le mesec dni pred obiskom ameriškega predsednika Billa Clintona, potrdil odlično sodelovanje med slovensko policijo in FBI ter drugimi ameriški ustanovami za varstvo zakonitosti in javne varnosti. Izrazil je tudi upanje, da bo njegov obisk prispeval k nadaljnji krepitvi sodelovanja med policijami, ki je še zlasti pomembno zaradi narave sodobnega kriminala, ki postaja vse bolj mednarodno, kot tudi zaradi dogodkov na Kosovu, zaradi katerih se Slovenija sooča z vse močnejšimi migracijskimi pritiski.

Slovenski premier na obisku v Estoniji

Predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek je ob koncu prvega uradnega obiska v Estoniji skupaj z gostiteljem, predsednikom estonske vlade Martom Laarom, ugotovil, da imata Slovenija in Estonija podobne cilje. Premiera sta v Tallinnu izrazila veselje, da sta obe državi v prvem krogu kandidatki za članstvo v Evropski uniji, pri čemer pa sta izrazila tudi pripravljenost za okrepitev sodelovanja med državama, med katerima sicer ni odprtih vprašanj.

Slovesnost ob 8. obletnici pekskih dogodkov

Pri izobraževalnem centru v Pekrah pri Mariboru, kjer se je Slovenska vojska že mesec dni pred agresijo na Slovenijo odločno uprla oboroženemu diktatu Jugoslovanske ljudske armade, je bila 22. maja proslava v spomin na t.i. pekske dogodke, ki si jih je mestna občina Maribor izbrala za svoj spominski praznik. Več kot tisoč zbranih, med katerimi so bili veterani, vidni predstavniki političnega življenja in Slovenske vojske ter številni Mariborčani, je po pozdravu mariborskega župana Borisa Soviča nagovoril predsednik države Milan Kučan.

NémarKejp (15)

Pekeu pun - nebesa prazna

Nistarni dobri fliči v vogrskom parlamenti senjajo o tom dobro velkom fliči. Tě tolemistični sveti flič Arpádovoga plemena se zove Turul. Stoji (že skor leti?) v Tatabányi. Obrnjen je proti južni krajom. V škrablaj stiskava veliko ostro sablo. Sveti flič sveti z očami. Misli na nekdešnje mađžarsko sveto Krono.

V morji plava Riba Faronika. Na hrbti nese Zemlo. Riba Zemljonosilka. Pravi, če una ednok zamajutne s svojim repom, te de se zemla trosila, de konec sveta. Če se obrne na hrbet, de svet pogubleni. Mimo nje plava Jezoš, pa ji pravi, naj sveta don ne zaniči, že zavolo neđužni mlajšov pa noseči žensk nej.

Takši Turulov-Fligarov gnesden dosta vidimo. Po zraki več samo té stvori leječe. Bogine flice so preminole. So pregnane. So zbežale. So v begunski taboraj - pod šotoraj. Pekeu je pun. Nika več ne fučkajo. Samo jočejo. Na tuma - na skrúma. Fligarge pa samo drmarjajo, sejajo smrt pa prt (na mrtvece). Na neđužno deco pa noseče matere to.

Zvuna pa vsefele čudne stvarine koracačo-rogačečo-dúnčečo. V Taszár so prišli Sršeni (F/A-18) s svojimi smrtnimi žalci, po Albaniji leječo čemerasti Kačini pastiri (Apache) s 16 žalci, po lufti švigajo grde čudne črne oglate tovanstve ribe (Stealth), na zemli Gosenice (tanki) brožijo dragi pov. po Srbiji rdeči Kokotke gorijo, merikanarska Sova srbski guči, Vuk najprva tuli, ka je njina lúknja najbolje demokratična na sveti, gda ma Sloboden Milostni Peklenšček milostivno pove, ka je slobodno oditi iz njinoga luksuznoga Krtinjeka, se začne Srbija-Srdija, ruski Medved mrnjavi, kinejszarske Kače sičejo, mađžarski Škúrci škarce brúsijo pa Obade pošilajo proti Vojvodini...

Kaje to? Noetova barka se je na glavo postavila? Celoga sveta cirkuse pa živalske vrte so na stežen odprli? Riba Faronika Letalonosilka se po hrbti škraba?

Bi nej leko kakše načiše variante vónajšji? Taszár - tesar, Sršeni - rženi, Kače - bače, Totem - modem, Sova - Soba, Obad - obed, Rapist - trapist, z Apache-i se špilati - apače se špilati, Gosenica - Goskica, Skat (Stealth) - skavit, Škúrec Odúrec - Méren Djúrec, Fligar - Flegar, Slobodan - Sloboden, katastrofa - Kata strofa...

De tretja bojna? De konec sveta? Riba Faronika se nika kitoni.

Faronika-Veronika, zaman si si sposodila svoje ime od egipčanski faraonov! Uni so to samo mislili o sebi, ka so Bogovge. Prava riba je Kristuš, Riba-Bog, šteri je pri lebi plavo. Svet de pogubleni samo na Sodni den! Tačas pa do lúdje dosta mogli trpeti, če té čudne Škúšnjave nedo pregnane.

Depa kam? Če pa je pekeu že pun!

Turul, turul, grugru, pústi ti svoje peroti - v miroti!

Besedilo in posnetek:
Francek Mukič

Ne morem si pomagati, depa...

... te dni mi neprestanoma edna, že več kak 40 lejt stara zgodbica odi napameti. Tau je pa tak bilau, ka sam prišla po šolaj sploj mlada v Porabje v edno ves na eden urad (hivatal). Vasnice so največkrat vodili takši ljudje, šteri so nikše šaule nej meli. Bili so pa ali za tau ali za tisto volo vóodebrani za prednje. Med tejmí ljudími je tú velka razlika bila. Nistarni so za svoje delavce, za lúdi dobri bili, nistarni so pa tak mislili, ka je zdaj prišo njigvi cajt, zdaj leko kralujejo, kak škejo. Tau pa našim starejšim lúdam ešče gnesden nej trbej tomačiti, ka je tau njim znamenúvalo.

No, da bi se držala tistoga, ka sam vam obečala, je bilau etak: Naš "šef" je tú takši človek biu, šteri je popravam ranč pisati pa šteri nej znau, depa on je bio "ŠEF". Mi, mladi, tú pa tam kaj vónavčeni, smo pa pelali urad. Pelali, pelali. No, tau je pretiravanje (túlzás). Slúžili smo, tau je pravica. Pa smo slúžili dosta takšoga, ka so nam tej "čedni" šefi zapovedali. Naše "duše" so se pa največkrat branile prauto nepoštenim pa húdim ukazom. Znanje smo si pa zatok mi nej kúpili nej za šonko pa nej za pejnaze. Etak smo pa začnili túj pa tam protestirati prauto lagvim ukazom. Če je ovak nej šlau, te smo si norca delali iz šefa, depa tak, ka je on tau nej opazo. Zgodilo se je, da je naš velki fónók odišo po vesi. Cejli den smo trpeli za toga volo. Iskali so ga od okraja, od županije pa vejga Baum, sto vse nej. Cejli den smo lažali, depa naslednja nam je tau tak zavrelo, ka smo vkúp segnili pa smo za našoga fónóka napisali edno pismo. Tau smo vedli, ka on na konci delovnoga dneva pride nazaj pa de spitavo, ka je bilau. Tak je bilau. On pride pa nas naprej gemle, ka je, kak je bilau cejli den. Mi smo vse povedli pa smo

ma pred oči potisnili našo pismo, naj go tak nagnauk podpiše, ka je tau sploj važno (fontos). On je pa vzeo pero pa je zašrajbo svoje ime, ka je vse bilau, samo nej njegvo ime. Tak se je podpisavo. Samo ka je te človek tau pismo nej prešto, samo go je podpiso.

Pa ka mislite, ka je tam pisalo? Tau smo ma napisali, ka te pa te do njega na glavnom trgi v vesi obešavali. Gda je pa prišo tisti den, te smo ma povedli, naj se pakiva. On pa pita, ka kama. Mi pa: "Vej pa gnes do vas na glavnom trgi obešavali." Pa smo ma pismo pod naus potisnili. Tak nauri je pa zatok nej bio, včasín je gor prišo na tau folišijo. Sram ga je gratalo pa je minau tak, ka smo ga tri dni nej vidli. No, njega je sram gratalo. Pa leko - če z gnešnjimi očami gledamo - bi ga ranč nej trbela tak fejst sram biti.

Vej pa gnes, 1999. leta, gda vónavčeni gospaudje pa gospe vodijo naš rosag, gnes se ranč tak godi. Če bi meni stoj tau pred 40. lejtami pravo, bi kaj nej vedla. Liki gnes? Gnes, gda vsakí ma visoke šaule, univerze pa vejga Baum, kakše šaule nej, gnes se takšo tú zgodi. Prej pri stranki FIDESZ, ki so gnes pri nas na vladi, so trge čedni napisali edno pismo v Merko, ka prej naj mesto gnešnjoga amerikanskoga ambasadora pošlejo ednoga drugoga. Tau ranč nemo razpravlala, zakoj. Te so pa nistarni člani te stranke tau pismo podpisali. Med njimi v našoj županiji trge tú. Gda je pa "rabuka" nastanila za volo toga, te so tej eni podpisniki tak prajli, ka so oni rejsan podpisali tau pismo, depa pismo so nej pršтели.

No, Baugi vala. Zatok smo pri nas telko aldúvali na šaule, ka smo gnes itak tam, gde pred 40 lejtami. Ali, ka je tau? Naj mi nekaj povej!

I. Barber

Ka je gnesden rejdko čüti

Če človek gnes kaj takšoga čuje, ka so ljudje zadovoljni, srečni, se radujejo svojimi žitki pa svoji usodi (sors), tau je po mojem rejdko. Zatok pa človek skurok ne vórvle tomi.

Zakoj pa te misli etak ta pa nazaj obračam, tome je zrok tau, da sam etognauk v Traušči ojdla pa sam najšla takšo držino, takši zakonski par, steri me je s svojim vadlúvanjom v mišljenje spravo. Pa nej samo v mišljenje, liki v radost tü.

Marija (Majči) Lang-Dančič, pevka varaškoga slovenskoga pevskoga zbora pa njeni mauž Rudi v Traušči živeta. Večkrat stoj tak pravi, ka je prej med Slovence dobro priti zatok, ka so prijazni ljudje. Sto pozna Majčina, dobro zna ka je njau videti tü lepau. Napona se drži na smej, če pa kaj povej, te pa njene reči človeka "baužajo". Njeni mauž Rudi je nej Slovenec, depa njigva dva se ranč vküp šikata. Videti, ka se razmejta.

Gda sam te ge najoprvin vidla v zbori, sam te kama nej vejđla dđati. Drugi so mi povedli, ka si iz Slovenske vesi pa ka si Slovenka.

"Dja sam iz Slovenske vesi od Lang familije. Bola boš pa znala, če tak povejm, ka sam sestra Lang Joškana, školnika, šteri je v 50-60-aj lejta na G. Seniki včijo. Moj daum mi je gnes napona na pameti. Sploj dobre stariše sam mejla pa ranč tak brate pa sestro. Sestra ešče gnes tam žive, Baugi vala. Zatok sam rada, ka tam žive, ka deca ešče gnes mamo priliko "domau" titi. Na svejti je najlepšo, če ti nej trbej pozabiti svoj dom, svojo rojstno ves.

Kak je bilau doma? Lepau, kakoli ka smo dosta delali. Tri brate mam, oni so se vsi tadala včili. Müva s sestrov

pa nej. Rano sam že prišla v fabriko, v ciglence. Gda sam pa tam delo končala, te hajde domau, pa doma na mezevaj smo delali z držinov. Moj oča so tü v kosino fabriko ojdli, depa oni so ešče prva domau prišli kak, povejmo, dja. Na mezevaj sam pa vse delala, ešče sam orala pa vlačila tü. Tau pa morem povedati, ka smo mi v držini vse meli. Moj oča so sploj dober pa flajsen človek bili, so nam vse pripravili.

Spominjam se na tiste lepe večere, gda smo kukarčo pa goščice lúpali pa perge čej-sali. Z lampami pa z očami smo gledali pa poslušali starejše ženske, kak so tam pripovedjale. Od vsakše televizije je tau lepše pa baukše bilau. Čüli smo etakšoga reda od čaralic, bilau je tak tü, ka smo se včasini bojali domau titi."

Gda sva prišla, me je najoprvin sprejo tvoj mauž Rudi, pa sam tak čütüta, ka je rad, ka sam prišla. Gda si spoznala svojoga moža? Pa gde?

"Kak sam že prajla, sploj mlada sam začnila ojditi v Varaš v ciglence. Rudi je tü tam delo, etak sva se spoznala. Če pa nazaj mislim na tista lejta, gda sva se že oženi-la, gda sva živila v Máriaujfaluni, gda sva mela deco, samo telko leko povejn: dosta-dosta sva delala. Sledkar sam dja, pa on tü, v židano fabriko prišla. Po

fabriki pa ranč tak kak doma, na mezeve, pa največkrat sam večer v desetoj vóri začnila na drugi den obed küjati. Mela sva dva deteta, sin Gabor je gnes 37 lejt star, čerka pa 29. Za njija, za držino smo napravili vse, včasini prejk mera. Tau smo se že od starišov navčili."

Kak si pa prišla do toga, ka spejšaš v varaškem slovenskom zbori?

"Schwarcz Aranka, štera mi je doma gnauksvejta sausadica bila, me je zvala popejvat. Ona je dobro znala, ka sam že v šauli lepau znala popejvati pa sam ji napamet prišla. Gnes bi ma pa nišče nej mogo odegmati od zbora. Leko dem po svejti, preživim lepe-lepe dneve. V življenji sam z držinov samo gnauk bila vleta na Balatoni. Tisto mi je ostani-lo nepozableno. Ovak sam pa nej mejla priliko dosti počivati. Vala Baugi, gnes mi je ležejše pa lepše. Pa v tejm je zbor tü nej na slednjom mesti."

Rudi, vi samo sedite tuj pa nam dvorite, depa dosta ne gučite vcuj. Ka vam pomeni tau, da žena odi spejvat, na pro-be, pa je večkrat nej doma?

"Morem povedati, ka ji iz srca želejm, naj se ešče du-go-dugo dobro počüti v zbori. Müva sva v življenji - kak je že ona tü prajla - sploj dosta delala. Dosegnila sva

pa, da na gnes mava mir, blajženo deco pa vnuke pa živiva sploj dobro. Kakoli ka je penzija nej velka, müva, kelko nam je potrebno, vcuj prislüživa, pa se te ranč ne mantrava. Tak dobro, kak gnes nama dé, nama je nigdar nej šlau. Baug naj nama da dobro zdravje, pa de te vse vreda.

Takšo življenje sva zadobila, ka sva si nigdar nej senjala. Mir mava, dobro živeva, telko delava kelko nama dobro spadne. Zadovolniva sva z življenjom."

Mislím ti tü tak čütüš, Majči, kak tvoj Rudi. Velko delo je pa tau tü, ka eden mauž dovoli ženi, ka leko tuj pa tam ta de. Tak je?

"Tak je. On je rad, da mam priliko tü pa tam ojditi. Tau pa zatok tü morem povedati, ka gdakoli kama dem, njega ne njam samo tak doma. Naprej sküjem, spečëm, tak ka se brigam za njega.

Pa je tau eške nej vse. Tuj v cirkvi sam tü člen cerkvenoga zborčka - od 6 članov smo 4 Slovenci - pa odim na pokapanje tü, tam tü mi spejvamo. Vala Baugi, ka sam eške zdrava, ka se razmejava z možom, da mam priliko za kaj takšoga, ka me veseli, ka sam si gdasvejta nej mogla privauščiti. Samo naj nama zdravje slüži." *Tau pa iz srca želejm njima.*

I. Barber

... DO MADŽARSKE

Seja predsedstva Zveze Slovencev

25. maja je zasedalo predsedstvo Zveze Slovencev, ki je ob pripravah na Porabske dneve razpravljalo tudi o prirejanju Vaškega dneva 60 tisoč, OŠ I. Széchenyi za izlet slovenskih učencev po Sloveniji 60 tisoč, Upokojensko društvo Šakalovci za izlet 30 tisoč, Narodnostna sekcija madžarskega etnološkega društva za izdajo drugega zvezka o etnologiji Slovencev na Madžarskem 150 tisoč forintov.

Prireditve

- 6. junija prireja Samouprava v Števanovcih t.i. Vaški dan, ki se bo začel ob 11. uri s povorko od kulturnega doma do bivšega pionirskega tabora, kateri sledijo športne prireditve. Po kosilu (ob 14.30) pa bodo nastopile domače in gostujoče kulturne skupine.
- 5. in 6. junija bo gledališka družina Nindrik-indrik nastopila na republiški reviji ljubiteljskih gledaliških skupin v Ljubljani.
- 5. junija bo na avstrijskem Koroškem prireditve Pesem ne pozna meja, katere se bo udeležil Mešani pevski zbor A. Pavel z Gornjega Senika.

Društvo za vaški turizem

18. maja so v Monoštru ustanovili lokalno sekcijo Društva za vaški turizem, ki ima v Železni županiji približno 130 članov. Društvo namerava izdati prospekt, ki bi vseboval vse prenočitvene možnosti na podeželju ter organizirati tečaje za ljudi, ki se ukvarjajo s kakršnokoli obliko turizma na vaseh.

Spremljajte televizijsko oddajo SLOVENSKI UTRINKI vsak drugi torek ob 13.25 na 1. programu madžarske televizije. Naslednja oddaja bo v torek, 8. junija 1999. Ponovitev naslednjo sredo, 16. junija, ob 17.00, na 2. programu.

Brat je dal življenje za našo družino

Mamika pa atek

Rad mam starejše ljudi. Leko, ka eške bole kak mlajše. Zaka? Ne vem. Zato ka so mladi od zvuna lepi, stari pa od znotra? Mogoče. Zvunejšnja lepota mine, notrejšnja pa je vočna.

Babike - mamike - babice. Ja pa nej, pa mladost fukne.

Zmeten žitek so meli pa don zadovolno živijo na tom püklavom sveti. Nam mlajšam je že dosta leži. Pa smo don dosta bole nezadovolni. Mi od zvuna že to grši gratujemo. Bog dragi, smo že kaj lepši znotra?

Tihince tak prisrčno sprejeti, to samo starejše lüstvo zna, kak so nas gor primlili strina **Ljudmila Perger** v Okoslavcih pri G. Radgoni. Vem, vem, ka v Sloveniji ženskam pravijo, ka „gospa“, ka je bole fajno, bole gospočko povedano, kak „strina“, depa reč strina se bole šika za ljudi, o šteraj zdaj pišem.

Gospa je zvuna doma, strina pa znotra prebivajo.

To je to lepota, če strina majo automatski telefon, šteroga je nej trbej v roki držati, pa don tak telefonerajo, ka roko cujk vüji držijo...

To je to „stara bečka šola“, ka so na konci tistomi, šteri je z mikrofonom balanco pred njimim obrazom, dali glažek na pot, ka je un prej z drugimi nej mogo piti. Dje, ka telko zoplejče sé pa tá s tistim lüknjastim granatlinom?

To je to düšna vrlina, ka gda so se celi den že fejst vónadelali, pa te smo se mi proti večeri primlatili k njim pa je prosili, naj nam malo pripovedajo pa nikšo njino pesem s Slovenski goric zospévajo, se jim je nikanej vnožalo. Malo so si

vacalek popravili pa smo leko začnili gor jemati na magnetofon.

Profesionalci pa prva pet mesecov probajo. Što je te zdaj profesionalce?... Strina so nam tak na vlaki spevali, kak če bi celi žitek drugo ranč nej delali, liki samo popevali. Vsakša njina pesem je mela dajer v melodiji.

Nej so samo strina meli mamiko, liki uni so to mamika. Mamika od **Valerije Perger**, štero kak višjo pedagoško svetovalko vsakši pozna v slovenskom Porabji. Valerija ranč tak lepo speva kak njena mamika. Pa se ranč tak smeje... Dobri stariške dajo vse, ka majo, svojim mlajšom. Eške glas pa smej to. Eške življenje to. Najprva z rojstvom pa sledik eške ednok. Mamike soli mamike.

„Našega ateka nejga več, ka bi nas s citrami spremljali... Gda je človek stari, te tisto pomni, kaj je v mladih letih bilo. Potlej pa dostikrat kaj pozabi... Ja, če druga nemaš, te maš spomine... Gda sta atek pa mamika pela, smo se mi otroci včasii jokali. Tak se nam je lepo zdelo (videlo). Mi smo okoli peči sedeli in nam je lepo bilo... Mamika pa atek sta tak pela:

Mamika moja je strašno bogata,
Nima zlata in je vendar vsa zlata,
Zlate so njene oči, zlato so njeni lasje,
Zlate so njene besede, zlato je njeno srce.

Vse to bogastvo mi vsak dan poklanja,
Kadar ljubeče nad mano se sklanja,
Kadar me boža, poljublja gorka,
Nihče na svetu, nihče na svetu bogat ni tako.

Mamika moja je strašno bogata,
Nima zlata in je vendar vsa zlata,
Za vse zaklade na svetu ne dam,
Mamice svoje, mamice svoje, tak rada jo imam.

Atek so mrlí 60. leta, ko je Valerija približno leto dni stara bila, mamika pa 65. Mamika so bili stari 44 let, gda sam se jaz narodila. 37 let so stari bili, gda so se

ženili, sem na toti (té) naš breg. Atek pa so bili 5 let mlajši. Tri sestre so bile, pa niso imele oče pa ne materé in so bile pri tetrici, oni so bili njihova mati. Tetica so nej radi bili, ka so si mamika pet let mlajšega vzeli. Pa so pravili: Ne ženi se, ka de se po lücki trati (travniki) pasol... Pa se je nej... Nas je pet otrok bilo. No, ena sestra je mrla, ka je samo osem vür živela, dva brata pa sta v nemški vojski pala (spadnili)... In tak sam se jaz oženila, vači bi vse propalo. Moj mož je bia 43 let organist pri Sv. Juriji."

Vi ste to spevali v cerkvenom zbori?

„Ja, ja, seveda. V cerkvi pa vseposodik. Še zdaj pojemo,

sicer nega več organista, so pa zbori. Mladi majo zbor, nečak od mojega moža vči.

Zaka vi tak radi spevate? „To je petje. Ja, to mamo v sebi in nemremo nači, ne,

šplitar v plüča, in potem so ga znovič odpelali na fronto. Gda je prišel domov na obisk, sam mu pravila, naj ostane doma. Je pravo, ka nemre, ka bi te nas odpelali v lager v Strnišče (Kidričevo) pri Ptujii pa bi atek tam mrlí!... On se je žrtvoval (goraldüvo) za nas, ka je znovič v nemško vojsko šel... 80. leta smo dobila iz Münchena od Rdečega križa, ka je 45. leta umro. So napisali, naj jim ne zamerimo, da nam znovič povzročajo rane, toda naša dolžnost je, da vam moramo sporočiti (napisati) žalostno vest... Pri Berlini je (s)pado, tam so Rusi celo nemško vojsko uničili, vse je mrtvo bilo, še zdravniki pa saniteci... Pa tudi moj brat."

Za konec nam, prosim, zospévajte eške eno vašo pesem. Leko kakšno sodadžko to, če ste že o bojni pripovedovali. Takšo povejmo, ka so fantje, vašiva brata to, spevali, gda so v bojni šli.

„Nič so nej peli, da so žalostni bili... Najina brata sta bila v katoliški organizaciji telovadca (športnika), igralca, pevca, tamburaša, vse, nega guča!... In na zadnje!?!... Na žalost, tako je življenje... Te gda je Ivan ranjeni bija in je bija doma, 44. leta, je sedo na okni, v šplitarom v plüčaj, pa je igro na orglice (igarco) tak lepo!..."

Oj, ta vojaški boben, ti boš meni zadnji zvon,

Oj, ti mi boš zazvonil, kadar jaz umiral bom,

Bom, bom, bom, bom, bom, bom, bom,

Oj, ti mi boš zazvonil, kadar jaz umiral bom...

Fr. M.

Milivoj M. Roš

Škrat Babilon in štrki

Vsikoš sprotoletje, gda je že tisti čas, ka priletijo nazaj k nam štrki, škrat Babilon že trno žmetno čaka. Včasi se sedemkrat na den tō zdi-gne visiko v nejbo in gleda ta doj prouti Afriki, če že letijo nazaj domou. Bilou je pa neka lejt nazaj čudno, pa ške bole kak čudno vrejme. Štrkov je nej pa nej bilou nazaj na domanje roure in električne sojē. Škrat Babi-

lon je biu že trno žalosten. Tak rad bi že vküper s štrkami lejtou kouli nad krajino in njim nastavlo črve, žabe pa kakšo ribo tō, dapa... bole je odo glejdat, če se po nebi nad Afriko že vidijo njuve peruti, menje je vido. Gvušno so zamujali že dva kedna. Lagvo vrejme pa se je vleklo in vleklo tadale. Štrki pridejo domou vsikošo leto in so prišli tou leto tō. Dapa bili so do kraja zman-trani, tak ji je zdelo mrzeu veter. Kak vejmo, najprlej priletijo moški štrki, ka za svoje žene vrejd vzemejo gnejzda. Ali bili so tak trūdni pa slabi od duge in žmetne poti, ka so se samo doj vseli na stara gnejzda in počivali, počivali. Škrat Babilon ji je žalostno gledou in se brž zgučo sam s se-bov, ka sam ne smej biti žalosten, liki mora štrkom pomagati.

*Štrk je lačen, tou nejšala!
Brž trbejn nemi nika dati,
mogouče kebre na šalati.*

Kak če bi migno, so začali kouli gnejzd lejtati velki masni kebre, tak ka so štrki samo stegavali klün in drugoga za drugim požirali. Gda so se nageli, njim je mouč nazaj prišla in so iskali vejke pa süjo travo. Gnejzda so se začala popravlati. Malo po tistom so začale ojditi domou njuve žene tō. Škrat Babilon je lejtou med njimi in njim spejvo v štrkovej rejči zalüblene pesmi.

Eden štrk pa je zaman čako na svojo ženo. Nej pa nej se je mogo včakati. Vsi drugi štrki so že bili vküper, samo un je z žalostnim klünom glejdo ta prouti sunci, stero je že pomali vgašüvalo. Škrat Babilon je brž v pamet vzeo, ka je nika nej vrejdi. On včasi začüti, ge se nabejra žalost. Zato je fudno v štrka, ka se je zdigno visiko pod oblake in vküper sta iskala njegvo ženo, če se njoj je kaj zgodilo. Sunce je ške slejdnjič posvejtilo po krajini, gda sta jo zaglednola tam kre lejsa, kak brezi moči sedi in ne more tadale.

Ka pa je bilou najüjše pa je bila lisica, stera se je že pripravlati, ka skoči na njou. Škrat Babilon se je spüsto kak kamen z neba, zavado lisico v glavou, ka je brž odbejžala nazaj nut med drejve. Po tistom je pomali začo fudati v štrkine peruti. Tak rejsan pomali, in pogledni, tak pomali se je začala zdigavati čidale više. Čista nika je nej zamajnola, samo tak raznok ji je držala in Babilonova sapa jo je nesla prouti gnejzdi. Tak je ške slejdnja štokrka priletela domou.

Ljubljanski dijaki v Porabju

Šola se predstavi

Srednja šola za elektrotehniko in računalništvo se nahaja v samem središču Ljubljane in sicer v stavbi, ki je tudi pomembna arhitektonska stvaritev iz druge polovice 19. stoletja. Tu je bila sprva realna gimnazija, po kateri je stavba tudi dobila svoje ime: Realka. V tej gimnaziji so poučevali ali se v njej učili mnogi znani Slovenci.

Leta 1959 so se na Realki zaprla vrata gimnazije. Tako je dobila svoj dom Srednja elektrotehniška šola. Elektrotehniški programom se je v zadnjem desetletju pridružil tudi program računalništva, z letom 1998 pa so se ponovno odprli tudi gimnazijski oddelki in sicer oddelki tehniške gimnazije. Ti dajejo sedaj skupaj z elektroteh-

dejavnosti. Dijake, ki so se odrezali na raznih tekmovalnih iz znanja, športa, jezika, podjetništva, novinarstva oz. so izdelali kvalitetne raziskovalne naloge, smo želeli seznaniti s Slovenici, ki živijo v Porabju. Priznati moramo, da se zelo redko odpravimo na Madžarsko, v Porabju pa še nismo bili. Prav zato smo se tega srečanja še posebej veselili. In ne zastonj. Ob dobri podpori pri vodenju, ki nam ga je nudil Center šolskih dejavnosti iz Ljubljane, smo se podali preko Prekmurja na mejni prehod Hodoš. Po prečkanju meje smo se odpeljali kar naravnost v Monošter, kjer nas je pričakal predsednik porabskih Slovencev in nas seznanil z gospodarskim in kulturnim življenjem tukajšnjih prebivalcev. Bili smo presenečeni nad

Slovenskim informacijsko-kulturnim centrom in nad skrbno izbranimi eksponati v Muzeju. Zelo lepo nam je ostal v spominu tudi lončar z Verice. Tako pristnega prikaza izdelo-

vanja lončarskih izdelkov še nismo imeli možnosti videti. Dijaki so se seznanili tudi z domačo obrtjo - izdelovanjem papirnatih rož.

Pot do Slovencev v Porabju je bila zavita in dolga, kar nas je tudi prisililo, da smo se morali kar hitro obrniti nazaj proti Ljubljani. Ob tem pa smo sklenili, da se bomo ob prvi priložnosti zopet oglasili, hkrati pa se še enkrat zahvaljujemo za prisrčen sprejem.

V imenu udeležencev ekskurzije zapisala

Tonja Janša, prof.

niškimi in računalniškimi oddelki dijakom možnost pridobiti vso poglobljeno naravoslovno, elektrotehniško in računalniško znanje, kakršno zahteva hitro se spreminjajoči čas.

Najboljši dijaki na nagradnem izletu

V letošnjem šolskem letu smo za dijake, ki so na katerem koli področju dosegli vidnejše uspehe, organizirali nagradno ekskurzijo v Porabje. Ekskurzijo smo organizirali ob pomoči Centra za šolske in obšolske

Materinski dan

Prvo nedeljo maja smo praznovali materinski dan, ki je bil povezan z razstavo cvetlic iz papirja. Stopili smo v lepo okrašen kulturni dom. Na mizah in na steni smo videli zelo lepo izdelane šopke iz papirja. Okoli miz so sedele mamicе in babice. Najprej jih je pozdravil župan s toplimi besedami. Potem so nastopili otroci iz vrtca. Lepo so recitali in peli pesmice. Za njimi smo pa prišli mi, osnovnošolci. Recitali smo, peli in plesali. Potem je vsak otrok z eno papirnatno rožo pozdravil svojo mamicō. Nazadnje so nam predstavili tete, ki izdelujejo te cvetlice. Hvala za lepa rožice!

Balaž Bajzek 4.r.,
OŠ G. Senik

PORABSKI DNEVI 29. in 30. MAJ VERICA - ČEPINCI

MONOŠTER EXPO '99

Od 23. do 27. junija 1999
Mednarodni obrtno-podjetniški sejem
v Monoštru v OŠ István Széchenyi.
Odprt vsak dan od 9. do 19. ure

1999. június 23-27-ig Nemzetközi
kisipari vásár lesz Szentgotthárdon a
Széchenyi István Általános Iskolában.
A vásár naponta 9-19 óráig tart nyitva.

GOTTHÁRD EXPO '99

NIKA ZA SMEJ

Prejk potoka

Vince so že stari pa bola bo-
ječi. Etognauk so k (h)čeri steli
titi, samo ka bi mogli kaulag
potoka krauziti, tau se njim je
pa daleč vidlo. Tak so mislili, ka
do šli prejk potoka pa so že
tam. Zatok so pa pitali policajja,
gde je potok najbola plitev, ka
bi leko prejk stapali. Policaj
pokaže na edno mesto, Vince
začnejo v potok stapati, depa
že so se do šinjeka pogroznili
pa etak krčijo: "Ti bedak, tau je
tebi plitvo?"

Policaj pa: "Ge sam ne
razmej, kak se je tau leko
zgodilo. Vej je pa recam samo
do podjasa bila ta voda."

Norc pa pismo

Dva norca si pripovejdata.
Eden pita drugoga: "Ka si pa
delo včara večer?"

Te drugi pa: "Pismo sam piso."
"Pa komi si piso?"
"Komi, komi? Sam sebi."
"No, pa ka v pismi stoji?" pita te
prvi.

Te drugi pa: "Ka stoji v pismi?
Ka stoji? Ti si tu takši norc! Kak
bi vedo, ka piše v nej. Vej sam
go pa ešče nej daubo."

Tau ja

Janči etognauk v ednoj kom-
paniji sedi, gde si od alkohola
pripovejdao. Kak je alkohol
na kvar človeki pa tau pa tisto.
Janči pa zdaj etak pravi: "Vejte,
dobri moji padaške! Pri meni
edna kapla alkohola ne smej
na sto priti."

Padaške ga gledajo pa ga
pitajo: "Pa te ti rejsan nika ne
piješ?"

"Kaj pa nej," pravi Janči. "Samo
na tau skrb mam, gda lejam,
te mi ne smej edna kapla nej na
sto spadniti. Tau bi bijo
najvekši kvar na svejti."

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deák Ferenc út 17,
p.p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitektka Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za
kulturo št. 415-715/93 mb z
dne 3.11.1993, se časopis
PORABJE uvršča med
proizvode, od katerih se
plačuje davek od prometa
proizvodov po 13. točki
tarife 3. zakona o prometnem
davku (Ur. list RS, št. 4/92).
ISSN 12187062

Časopis izhaja z denarno
pomočjo Urada RS za Slovence
v zamejstvu in po svetu ter
Javnega sklada za narodne
in etnične manjšine

I. B.